

УДК 81'1:81'373.46-047.22

ФОРМУВАННЯ ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ “ПРИКЛАДНА ЛІНГВІСТИКА”

Олена Левченко

Національний університет “Львівська політехніка”

кафедра прикладної лінгвістики

вул. С. Бандери, 12, 79013, м. Львів, Україна

тел.: 067 966 41 09

ел. пошта: olena.p.levchenko@lpnu.ua

http://orcid.org/0000-0002-7395-3772

У статті окреслено парадигму формування термінологічної компетентності студентів спеціальності “Прикладна лінгвістика”. Задля досягнення цієї мети реалізовано низку завдань: 1) виявлено найважливіші складники термінологічної компетентності студента спеціальності “Прикладна лінгвістика”; 2) означено проблемні моменти, пов’язані з формуванням кожного з цих складників термінологічної компетентності; 3) проаналізовано методику формування термінологічної компетентності на заняттях з мовних дисциплін. Констатовано, що формування термінологічної компетентності здобувачів вищої освіти – це комплексна робота, яка охоплює широкий спектр навчально-виховних заходів, що їх формують і загальноосвітні, і професійно орієнтовані дисципліни, а також і дисципліни вільного вибору студента. Найважливішими складниками термінологічної компетентності студента є такі: 1) вивчення основних теоретичних положень теорії терміна й історичних етапів формування термінологічних систем; 2) опанування найважливіших проблем термінотворення й стандартизації термінології; 3) вироблення стійких умінь і навичок нормативного застосування термінологіки в професійній комунікації. Окреслено низку проблемних моментів, пов’язаних із формуванням кожного з цих складників термінологічної компетентності, як-от: співвідношення запозичених та питомих елементів у терміносистемі; надмірне залучення англійців до українських термінологічних систем; функціонування в сучасному фаховому мовленні терміноодиниць, утворених із порушенням системності термінології; наявність у сучасних електронних лексикографічних працях застарілих форм, орфографічних помилок чи правописних недоглядів, що дезорієнтує носіїв мови тощо. Сформульовано методичні рекомендації щодо формування термінологічної компетентності студентів на заняттях з мовних дисциплін відповідно до кожного із запропонованих складників, як-от: дискусійні панелі, заняття-конференції, презентація власних добірок з прикладами відповідно до тематики завдання, підготовка й виголошення творчих робіт із залученням певних мовних засобів, пошукові роботи, ігрові методи тощо.

Ключові слова: термін, термінознавство, прикладна лінгвістика, термінологічна компетентність, термінологія, термінування, детермінування.

DOI:

Окреслення проблеми. Функціонування термінної лексики в умовах сучасного глобалізованого світу набуває певних специфічних рис. Впродовж останніх років спостерігаємо певну асистемність у використанні української наукової термінології, що зумовлено низкою об’єктивних обставин: по-перше, широка міжнародна співпраця в науковій сфері сприяє залученню запозичених терміноодиниць, зокрема англійців, до національних термінологічних систем; по-друге, міждисциплінарні методики, які набувають дедалі більшої популярності в усіх галузях знань, призводять до “міждисциплінарних непорозумінь” [19 : 179] через накладання терміносистем. Відтак особливої актуальності набуває проблема формування термінологічної компетентності студентів, що дасть змогу зменшити негативні наслідки впливу цих об’єктивних чинників на розвиток українського наукового дискурсу. Термінологічна

компетентність – це симбіоз знань, умінь і навичок, які дають змогу фахівцеві доречно й точно використовувати терміни в професійній діяльності, грамотно й відповідно до мовних традицій формувати новий термінологічний апарат, дбати про культуромовні аспекти професійної комунікації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розуміння закономірностей вивчення терміної лексики було предметом наукового аналізу останніх десятиліть. Термінологія, на думку сучасних учених, є “основоположною для більшості видів людської діяльності” [20 : 659]. Тому її вивченню присвячено ґрунтовні монографії, які, зокрема, порушують складні й актуальні проблеми кодифікації запозичених терміноелементів [7], досліджують лінгвальні та екстралінгвальні чинники, які впливають на побудову й стандартизацію термінів [4], розглядають становлення і розвиток окремих термінологічних систем [9], аналізують складні проблеми становлення термінології в сучасному глобалізованому світі та міграції лексики із загальнолітературної мови до галузевих терміносистем й у зворотному напрямі [16, 17]. У низці підручників та навчальних посібників охоплено шлях розвитку української термінології та становлення науки про неї [15], висвітлено найважливіші питання з курсу “Основи термінознавства” [3], детально розглянуто специфіку міжнародних компонентів у науковій термінології сучасної української мови [8] охарактеризовано наукові дослідження з українського термінознавства [6].

У наукових статтях проаналізовано окремі аспекти вивчення терміної лексики зі студентами інженерно-технічних спеціальностей [11]; низку наукових розвідок присвячено аналізу проблем вивчення термінології різних галузей знань в чужомовній аудиторії, зокрема досліджено репрезентацію української біологічної термінолексики, утвореної способом семантичної деривації [12], описано медичну термінологію як засіб формування професійної мобільності майбутніх лікарів-іноземців в умовах європейських інтеграційних процесів [1], запропоновано методику вивчення української термінології лісівництва на заняттях з української мови як іноземної [2], досліджено презентацію як спосіб вивчення економічної термінолексики на заняттях з української мови як іноземної [18] тощо.

Мета цієї розвідки – окреслити парадигму формування термінологічної компетентності студентів спеціальності “Прикладна лінгвістика”. Для реалізації поставленої мети буде реалізовано такі **завдання**: 1) виявити найважливіші складники термінологічної компетентності студента спеціальності “Прикладна лінгвістика”; 2) означити проблемні моменти, пов’язані з формуванням кожного з цих складників термінологічної компетентності; 3) проаналізувати методику формування термінологічної компетентності на заняттях з мовних дисциплін.

Виклад основного матеріалу. У науковій літературі слушно зазначено, що “вивчення терміної лексики потребує комплексного підходу і системної роботи зі студентами” [11 : 180]. Термінологічну компетентність здобувачів вищої освіти формують і загальноосвітні, і професійно орієнтовані дисципліни, а також і дисципліни вільного вибору студента. Набуття термінологічної компетентності студентів спеціальності “Прикладна лінгвістика” реалізується через засвоєння програмного матеріалу з таких загальноосвітніх і професійно орієнтованих курсів: “Сучасна українська мова”, “Сучасна англійська / німецька / польська мова”, “Основи термінознавства”.

До найважливіших складників термінологічної компетентності студента належать, на нашу думку, такі:

- 1) вивчення основних теоретичних положень теорії терміна й історичних етапів формування термінологічних систем;
- 2) опанування найважливіших проблем термінотворення й стандартизації термінології;
- 3) вироблення стійких умінь і навичок нормативного застосування термінологіки в професійній комунікації.

Перший складник термінологічної компетентності студента спеціальності “Прикладна лінгвістика” передбачає вивчення основних теоретичних положень термінознавства: суть поняття термін, найважливіші вимоги до нього (вмотивованість, короткість, однозначність в межах однієї термінологічної системи, відсутність синонімів, варіантів тощо). Отож мета цього складника термінологічної компетентності – формування системних знань, відтак завдання викладача полягає в застосуванні різних методик, що сприятимуть досягненню цієї мети. Крім традиційних лекційних елементів, ефективними можуть бути дискусійні панелі, під час яких студенти презентуватимуть різні підходи до конкретних проблем термінознавства. До прикладу, темою для такої дискусії може бути “Синонімія і варіантність у термінології”, позаяк це явище постійно перебуває в полі уваги науковців і деякі з них наголошують на доцільності цього явища, оскільки воно може бути спричинене наявністю певних нюансів у визначенні наукових понять [22 : 547].

Важливим результатом навчання має стати усвідомлення студентами складності процесу становлення української наукової термінології, що зумовлено історичними обставинами. З метою формування стійкої позиції майбутнього фахівця щодо потреби забезпечення тягlosti традицій термінотворення варто окрему увагу приділити, зокрема, вивченню внеску вчених початку ХХ ст. – **представників “золотого десятиліття” української термінології** – у становлення термінологічної системи галузі. Тут доцільною методикою пропонуємо заняття-конференції, під час яких студенти презентуватимуть власні дослідження, приміром, щодо внеску конкретних учених у становлення української термінології. Під час таких занять до обговорення доповідей студентів долучатимуться і студенти, і викладачі, які матимуть можливість своїми запитаннями й коментарями актуалізувати окремі проблеми, поглибити знання щодо обговорюваного питання. Крім того, важливим методичним результатом такого виду роботи є залучення студентів до самостійної наукової роботи, що не лише формує навички такої роботи, але й сприяє опрацюванню великого масиву наукової літератури під час підготовки до заняття.

Ще одна проблема, яка потребує застосування особливої методики, – це засвоєння студентами ролі термінування і детермінування в процесі інтелектуалізації сучасної української мови [5]. Глобальна комп’ютеризація й інтенсивне застосування сучасних інформаційних технологій у всіх видах діяльності сучасної людини, зокрема й у професійній комунікації, накладає свій відбиток на функціонування термінів у різних стилях мови. Саме високий рівень освіченості сучасного суспільства та постійна залученість людей до розмаїтих інформаційних ресурсів, зокрема й пізнавальних, сприяє утвердженню активної міграції лексем із загальнолітературної мови до терміносистем (явище термінування) і, навпаки, з термінології до публіцистичного чи художнього стилю літературної мови (явище детермінування). З метою утвердження в студентів розуміння, що термінні одиниці можуть обслуговувати різні потреби в сучасному динамічному світі, змінюючи при цьому свої функ-

ційні і семантико-стилістичні характеристики, рекомендуємо застосовувати під час практичних занять такі види роботи, як семантичний аналіз уривків з творів різних жанрів, презентація власних добірок цитат з прикладами детермінування на основі конкретних текстів художнього чи публіцистичного стилів, творчі роботи.

Семантичний аналіз уривків з творів різних жанрів дає можливість засвоїти знання про три рівні детермінування та сформувати навички виявлення функційних, лексико-семантичних та семантико-стилістичних детермінологізмів. Студенти аналізують, яку роль виконує детерміноване слово в конкретному контексті, як його використання сприяє реалізації комунікативної мети автора, наскільки воно виразне думку і привертає увагу реципієнтів, чи реалізовується певний стилістичний ефект від застосування детермінування.

Презентація власних добірок цитат з прикладами детермінування на основі конкретних творів (зазвичай своїх улюблених) і виконання творчих робіт – це такі види навчальної діяльності, які потребують ґрунтовної попередньої навчально-методичної підготовки. Отож їх варто застосовувати після опанування студентами певного обсягу теоретичних знань та виконання практичних завдань різних типів. Пропоновані види роботи дають змогу студентів проявити власний творчий потенціал, скористатися знаннями текстів своїх улюблених авторів, виявити широку загальну ерудицію. Підготовка й виголошення творчих робіт на довільні теми, але з обов'язковим використанням детермінованих лексичних одиниць у складі певних художніх засобів, можливо, буде складним завданням для окремих студентів. Однак вони можуть залучати поширені в літературі типові приклади художніх засобів з використанням детермінованої лексики, приміром як із терміном *градус: градус напруги, градус стосунків, бути під градусом, градус ненависті, градус розмови* тощо. Часто у творчих роботах студентів трапляються і їхні оригінальні образні вислови. Позитивний досвід і схвалення з боку колег та викладачів сприятимуть кращому засвоєнню програмного матеріалу не лише авторами таких робіт, але й іншими учасниками навчального процесу.

Другий складник термінологічної компетентності студента полягає не лише у набутті знань, а передовсім у формуванні вмінь і навичок термінотворення. На основі опрацювання навчальної та наукової літератури студенти мають засвоїти закономірності формування окремих терміносистем, навчитися виявляти й усунувати з термінології невдалі терміни. У зв'язку з цим виокремлюємо дві складні для реалізації проблеми: а) співвідношення запозичених та питомих елементів у терміносистемі, б) функціонування в сучасному фаховому мовленні терміноодиниць, утворених із порушенням системності термінології.

На основі засвоєння теоретичних знань студенти усвідомлюють, що одна з важливих вимог до термінотворення – це можливість зберегти прозору внутрішню форму, завдяки чому термін якоюсь мірою відсилає нас до суті наукового поняття” [16 : 63]. Отож, володіючи термінологічною компетентністю, фахівці намагатимуться відшукати в мові питому лексему, яка б якнайточніше відображала суть означуваного поняття. При цьому “представники різних націй, безумовно, спираються на власну культурно-мовну специфіку, хоч і беруть до уваги напрацювання своїх іномовних наукових попередників і сучасників” [10 : 39]. **Щодо проблеми співвідношення запозичених та питомих елементів у терміносистемі** незаперечною є думка відомого термінографа початку ХХ-го століття А. Ніковського: “Дуже сильно до-

водиться обмежувати доплив слів чужих, з європейських мов узятих: їх могло би бути без кінця-краю в словникові, але їх треба пильнувати в кожній мові й дуже оглядатися, щоб вони не засмітили питомого зілля” [14 : 6]. Отож навіть для так званих “інтернаціоналізмів” українські термінознавці знаходять влучні питомі відповідники: *відсоток (процент), вислід (результат), промовець, красномовець (оратор), промовка (сніч)* тощо. Як слушно зауважує Ірина Кочан, “внутрішні ресурси мови дають усі підстави для впровадження національних паралелей, які з часом посядуть провідне місце у національних терміносистемах” [7 : 491]. Проте матеріали сучасних наукових досліджень підтверджують високий рівень байдужості молодого покоління українців до використання власне українських мовних одиниць замість англійських варваризмів, які сьогодні стають “модними” [23 : 118]. На допомогу викладачеві тут можуть стати ігрові методи навчання. Студенти спеціальності “Прикладна лінгвістика”, на високому рівні володіючи англійською мовою та маючи базові знання з перекладознавства, мають можливість проявити себе під час гри “Знайди український відповідник терміна”. До роботи варто залучати й давно запозичені лексеми на кшталт *еквівалент (відповідник), імплементація (впровадження), компенсація (відшкодування), консолідація (згуртованість, об’єднання)*, і новозапозичені англізми: *кейс (випадок, подія), коуч (наставник), лайфгак (хитрість, знахідка, підказка), контент (зміст, вміст, наповнення), меседж (посил, повідомлення, послання, погляд), лінк (поклик, посилення), воркшоп (майстерка), коворкінг (співробітня), стартап (почин)* тощо.

Крім професійних знань, умінь і навичок, компетентність фахівця передбачає володіння певним способом мислення, світоглядними і громадянськими якостями, сповідування національних цінностей. Отож вживання питомої лексики, замість модних нині англоварваризмів має стати усвідомленим вибором фахівця спеціальності “Прикладна лінгвістика”. Важливо, щоб студенти розуміли наукові засади українського термінотворення, знали типові моделі для конструювання термінів на позначення нових понять і типові помилки, зумовлені інтерферентним впливом російської мови, вміли скористатися напрацюваннями попередніх поколінь термінологів, зокрема й “реабілітованими” термінами, забороненими в 30-х роках ХХ-го століття. Для цього пропонуємо скористатися, зокрема, такими методичними прийомами, як пошукова робота, редагування текстів із помилками на рівні словотвору, вікторина.

Методика проведення пошукової роботи добре придатна для опрацювання лексикографічних праць, зокрема словників минулого століття. Студентам варто формулювати конкретні пошукові завдання, до прикладу такі: “На матеріалі словникових статей на літеру “С” “Словника математичної термінології” Ф. Калиновича зробити суцільне вибирання термінів зі суфіксом -к(а) та згрупувати їх відповідно до значення суфікса”. На матеріалі словникових статей на літеру “Л” “Українсько-російського словника” А. Ніковського зробити суцільне вибирання термінів-комполітів, які в російському варіанті є активними дієприкметниками теперішнього часу тощо.

Важливим видом робіт на заняттях з мови є редагування текстів із помилками, зокрема й на рівні словотвору. Варто звернути увагу студентів на типові помилкові моделі, приміром, складні прикметники з другою частиною “подібний”, “видний”, які треба замінювати на прикметники зі суфіксом –уват(ий) (*дугуватий*, а не *дуго-подібний*; *горошкуватий*, а не *горохоподібний*, *грушкуватий*, а не *грушоподібний*)

або -ист(ий) (*деревистий*, а не *деревоподібний*, *пазуристий*, а не *пазуроподібний*); активні дієприкметники теперішнього часу, які треба замінювати на прикметники зі суфіксом -увальн(ий), або іменником, або іншою словоформою (*моделювальний*, а не *моделюючий*, *сортувальний*, а не *сортуючий*, *доповідач*, а не *виступаючий*) тощо.

Дієвим механізмом активізації інтелектуального потенціалу студентів є проведеної вікторин. Вони можуть охоплювати широкий спектр проблем термінознавства, а можуть стосуватися певної теми, зокрема термінотворення й систематизації терміносистем. Завданнями такої вікторини можуть бути, приміром, такі: “Назвіть якнайбільше лінгвістичних термінів зі суфіксом –аці(я)”, “Утворіть прикметники від поданих термінів-іменників”, “Доберіть якнайбільше термінів із терміноелементом *веб*” тощо.

Третій складник термінологічної компетентности студента полягає у виробленні стійких умінь і навичок нормативного застосування термінологіки в професійній комунікації. Виокремлюємо такі складні для реалізації проблеми: а) наявність у сучасних електронних лексикографічних працях застарілих форм, орфографічних помилок чи правописних недоглядів; б) недостатньо свідоме ставлення до вибору словоформи, брак критичного мислення під час використання термінологічних одиниць.

Важливо наголосити, що національна мова спирається у своєму функціонуванні на єдиний орфографічний кодекс – чинний правопис, відповідно, кожен мовець у щоденній мовленнєвій комунікації дотримується визнаних і кодифікованих у лексикографічних джерелах правил. Правописна норма регулює, зокрема, й правильне відтворення термінів на письмі. Стабільний правопис єднає словесну традицію, сприяє усталенню грамотности кожного, гуртує національну наукову спільноту. 2019 року було ухвалено зміни до чинного українського правопису. Це спричинило певні складнощі в дотриманні єдиного мовного стандарту в професійній комунікації. Студенти спеціальности “Прикладна лінгвістика” на заняттях з мовних дисциплін мають не лише засвоїти теоретичний матеріал щодо запроваджених правописних змін, але й здобути вміння й навички практичної їх реалізації. Зокрема це стосується навичок роботи з електронними джерелами – лексикографічними, навчально-методичними, науковими.

Як слушно констатовано в науковій літературі, “тенденцією розвитку терміносистем сучасних європейських мов ХХІ ст. є широке використання галузевих онлайн-словників” [13 : 202], які, будучи в сучасному світі універсальним джерелом наукової й історико-культурної інформації, відіграють надзвичайно важливу роль у впровадженні та поширенні мовних норм, піднесенні мовної культури нації. Саме лексикографічні праці різного типу вважають найповнішими джерелами унормованої та застандартизованої лексики, отже, словники стають кодифікаторами правильного написання слів. Електронні словники завдяки своїй мобільності мають змогу оперативно реагувати на нормативні нововведення, швидко усувати застарілі форми і послідовно утверджувати нові орфографічні норми, щоби правильно орієнтувати користувачів щодо правопису лексичних одиниць. Та, на жаль, сучасні електронні лексикографічні праці, зокрема й термінологічні словники, досі повною мірою не відображають запроваджених змін. Очевидно, що якщо в словниках трапляються застарілі форми, помилки чи правописні недогляди, то вони дезорієнтують носіїв мови, знижують грамотність населення.

Критичне й свідоме ставлення до електронних джерел інформації, зокрема й термінологічних словників має базуватися на конкретному досвіді роботи з цими джерелами. Тому пропонуємо до використання в роботі зі студентами таку дослідницьку роботу, як виявлення прикладів певних типів помилок в доступних інтернет-джерелах. Приміром, завдання можна сформулювати так: “Знайти приклади невиправданого калькування в Академічному тлумачному словнику (1970–1980) (<http://sum.in.ua/s/piv-oblychchja>)”, “Виявити порушення нормативності відповідно до Правопису–2019 в електронному виданні “Словники української мови online” (<https://uk.worldwidedictionary.org/>)” тощо.

На розгляд і вивчення студентам спеціальності “Прикладна лінгвістика” варто пропонувати науково-практичні напрацювання щодо спеціальних електронних систем, які сприяють утвердженню нормативних термінів. До прикладу, існують напрацювання щодо електронного онлайн-помічника, який допомагає усувати порушення нормативності термінів зі сфери електроенергетики [21 : 83–86].

Викладач мовних дисциплін має усвідомлювати, що формування термінологічної компетентності студента спеціальності “Прикладна лінгвістика” – це не лише засвоєння фахової термінології, а широкий спектр знань, умінь і навичок. Відтак у процесі навчально-виховної діяльності викладач мусить аналізувати і вдосконалювати власну методику викладання. Розуміючи завдання й можливості різних методів і способів організації індивідуальної та групової навчальної роботи студентів, висококваліфікований викладач може так організувати навчальний процес, щоб не лише сформувати відповідну компетентність, але й щоб мати змогу розвивати здібності та враховувати психологічні особливості студентів. Це спонукатиме їх у майбутній професійній діяльності проявляти здатність до саморозвитку, активізувати власну внутрішню мотивацію для досягнення високої мовної культури.

Висновки. Отже, формування термінологічної компетентності здобувачів вищої освіти – це комплексна робота, яка охоплює широкий спектр навчально-виховних заходів. Термінологічну компетентність студентів спеціальності “Прикладна лінгвістика” формують і загальноосвітні, і професійно орієнтовані дисципліни, а також і дисципліни вільного вибору студента. Найважливішими складниками термінологічної компетентності студента є такі:

- 1) вивчення основних теоретичних положень теорії терміна й історичних етапів формування термінологічних систем;
- 2) опанування найважливіших проблем термінотворення й стандартизації термінології;
- 3) вироблення стійких умінь і навичок нормативного застосування термінологіки в професійній комунікації.

Проблемними моментами, пов’язаними із формуванням кожного з цих складників термінологічної компетентності, вважаємо такі: співвідношення запозичених та питомих елементів у терміносистемі; надмірне залучення англійців до українських термінологічних систем; функціонування в сучасному фаховому мовленні терміноодиниць, утворених із порушенням системності термінології; наявність у сучасних електронних лексикографічних працях застарілих форм, орфографічних помилок чи правописних недоглядів, що дезорієнтує носіїв мови тощо.

З метою формування термінологічної компетентності студентів спеціальності “Прикладна лінгвістика” на заняттях з мовних дисциплін пропонуємо використовувати, крім традиційних методів навчання, низку новітніх методик відповідно

до кожного із запропонованих складників, як-от: дискусійні панелі, заняття-конференції, презентація власних добірок з прикладами відповідно до тематики завдання, підготовка й виголошення творчих робіт із залученням певних мовних засобів, пошукові роботи, ігрові методи тощо.

Перспективи подальших наукових досліджень вбачаємо в детальнішому аналізі кожного конкретного складника термінологічної компетентності студента спеціальності “Прикладна лінгвістика”.

Список використаної літератури

1. Авраменко Н. О. Медична термінологія як засіб формування професійної мобільності майбутніх лікарів-іноземців в умовах європейських інтеграційних процесів. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка, Психологія*. 2020. Вип. 16. С. 10–16.
2. Бурковська О. Б. Українська термінологія лісівництва як об’єкт вивчення на заняттях з української мови як іноземної. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*. 2015. Вип. 11. С. 97–104.
3. Булик-Верхола С. З., Наконечна Г. В., Теглівець Ю. В. Основи термінознавства : навч. посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2014. 192 с.
4. Д’яков А. С., Кияк Т. Р., Куделько З. Б. Основи термінотворення: Семантичні та соціолінгвістичні аспекти. Київ : Вид. дім “KM Academia”, 2000. 218 с.
5. Клименко Н. Ф. Термінування і детермінування в процесах інтелектуалізації сучасної української мови. *Studia Linguistica*. 2009. Вип. 3. С. 100–107.
6. Комова М. В., Кочан І. М. Наукові дослідження з українського термінознавства : навч. посібник. Львів : Тріада плюс, 2020. 144 с.
7. Кочан І. М. Динаміка і кодифікація термінів з міжнародними компонентами в сучасній українській мові : монографія. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2004. 519 с.
8. Кочан І. М. Українська наукова лексика: міжнародні компоненти в термінології : навч. посібник. Київ : Знання, 2013. 294 с.
9. Куньч З. Й. Українська риторична термінологія: історія і сучасність : Монографія. Львів : Видавництво Національного університету “Львівська політехніка”, 2006. 216 с.
10. Куньч З. Культурно-ментальний вплив на формування термінології (на матеріалі “Словника математичної термінології” Ф. Калиновича). *Проблеми української термінології* : зб. наук. праць XVI міжнар. наук. конф. (м. Львів, 1–3 жовт. 2020 р.). Львів, 2020. С. 36–39.
11. Куньч З. Й. Найважливіші аспекти вивчення термінної лексики зі студентами інженерно-технічних спеціальностей. *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля Серія : Філологічні науки*. 2022. № 1 (23). С. 175–184.
12. Кухарчишин М. І. Репрезентація термінолексики, утвореної способом семантичної деривації в чужомовній аудиторії. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*. 2022. Вип. 16. С. 92–100.
13. Ментинська І. Б. Сучасний стан та перспективи онлайн-лексикографії комп’ютерної галузі. *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія : Філологічні науки*. 2022. № 2 (24). С. 201–213.
14. Ніковський А. Українсько-російський словник. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2018. XII. 864 с. Репринт з видання 1926 р.
15. Панько Т. І., Кочан І. М., Мацюк Г. П. Українське термінознавство. Львів : Світ, 1994. 216 с.
16. Теорія терміна: конкретизація лексико-семантичних парадигм : монографія / З. Й. Куньч та ін. Львів : Галицька видавнича спілка, 2018. 180 с.
17. Термінологічна актуалізація української мовної дійсності : монографія / І. Д. Фарион та ін. Львів : Галицька Видавнича Спілка, 2020. 232 с.

18. Хібеба Н. В. Презентація як спосіб вивчення економічної термінології на заняттях з української мови як іноземної. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*. 2017. Вип. 13. С. 228–239.

19. Ainslie M. A., Halvorsen M. B., Robinson S. P. A Terminology Standard for Underwater Acoustics and the Benefits of International Standardization. *IEEE Journal of Oceanic Engineering*. 2022. Vol. 47, № 1. Pp. 179–200.

20. Becker B. A. The Roles of Computing Terminology in Non-Computing Disciplines. *Proceedings of the 26th ACM Conference on Innovation and Technology in Computer Science Education* (June 2021). 2021. Vol. 2. P. 659.

21. Development of concept of terminological online assistant for electric power engineering specialists / Z. Kunch, L. Kharchuk, Y. Syerov, S. Fedushko. *Proceedings of the 12th International Scientific and Technical Conference on Computer Sciences and Information Technologies*. (CSIT 2017). 2017. Vol. 1. Pp. 83–86.

22. Keinänen S. A metalinguistic analysis of the terminology of evidential categories: Experiential, conjecture or deduced? *Folia Linguistica*. 2021. Vol. 55. № 2. Pp. 547–587.

23. Lexical Norms in Business, Informal and Internet Communication / Z. Kunch, O. Mykutyuk, L. Kharchuk, M. Hnatyuk. In: *Developments in Information and Knowledge Management Systems for Business Applications. Studies in Systems, Decision and Control* / N. Kryvinska, M. Greguš, S. Fedushko (eds). 2023. Vol. 466. Pp. 99–120. Springer, Cham.

References

1. Avramenko N. O. **Medychna terminolohiia yak zasib formuvannya profesiinoi mobilnosti maibutnykh likariv-inozemtsiv v umovakh yevropeiskykh intehratsiinykh protsesiv** [Medical terminology as a means of forming the professional mobility of future foreign doctors in the conditions of European integration processes]. *Visnyk Natsionalnoho aviatsiynoho universytetu. Seriya: Pedahohika, Psykholohiia*. 2020. Vol. 16. Pp. 10–16.

2. Burkovska O. B. **Ukrainska terminolohiia lisivnytstva yak ob'ekt vyvchennia na zaniattiakh z ukrainskoi movy yak inozemnoi** [Ukrainian forestry terminology as an object of study in classes on Ukrainian as a foreign language]. *Theory and Practice of Teaching Ukrainian as a Foreign Language*. 2015. Vol. 11. Pp. 97–104.

3. Bulyk-Verkhola S. Z., Nakonechna H. V., Tehlivets Yu. V. **Osnovy terminoznavstva : navch. posibnyk** [Basics of terminology: teaching. manual]. Lviv : Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniky, 2014. 192 p.

4. Diakov A. S., Kyiak T. R., Kudelko Z. B. **Osnovy terminotvorennia: Semantychni ta sotsiolingvistychni aspekty** [Basics of term formation: Semantic and sociolinguistic aspects]. Kyiv : Vyd. dim “KM Academia”, 2000. 218 p.

5. Klymenko N. F. **Terminuvannya i determinuvannya v protsesakh intelektualizatsii suchasnoi ukrainskoi movy** [Termination and determination in the processes of intellectualization of the modern Ukrainian language]. *Studia Linguistica*. 2009. Vol. 3. Pp. 100–107.

6. Komova M. V., Kochan I. M. **Naukovi doslidzhennia z ukrainskoho terminoznavstva : navch. posibnyk** [Scientific research on Ukrainian terminology: teaching. manual]. Lviv : Triada plus, 2020. 144 p.

7. Kochan I. M. **Dynamika i kodyfikatsiia terminiv z mizhnarodnyimi komponentamy v suchasni ukrainskii movi : monohrafiia** [Dynamics and codification of terms with international components in the modern Ukrainian language: monograph]. Lviv : Vydavnychi tsentr LNU im. I. Franka, 2004. 519 p.

8. Kochan I. M. **Ukrainska naukova leksyka: mizhnarodni komponenty v terminolohii : navch. posibnyk** [Ukrainian scientific vocabulary: international components in terminology: teaching. manual]. Kyiv : Znannia, 2013. 294 p.

9. Kunch Z. Y. **Ukrainska rytorychna terminolohiia: istoriia i suchasnist** : Monohrafiia

[Ukrainian rhetorical terminology: history and modernity: Monograph]. Lviv : Vydavnytstvo Natsionalnoho universytetu "Lvivska politehnika", 2006. 216 p.

10. Kunch Z. Kulturno-mentalnyi vplyv na formuvannya terminolohii (na materialy "Slovyka matematychnoi terminolohii" F. Kalynovycha) [Cultural and mental influence on the formation of terminology (based on the material of the "Dictionary of Mathematical Terminology" by F. Kalynovich)]. *Problemy ukrainskoi terminolohii* : zb. nauk. prats XVI mizhnar. nauk. konf. (m. Lviv, 1–3 zhovt. 2020 r.). Lviv, 2020. Pp. 36–39.

11. Kunch Z. Y. Naivazhlyvishi aspekty vyvchennia terminnoi leksyky zi studentamy inzhenerno-tekhnychnykh spetsialnosti [The most important aspects of studying term vocabulary with students of engineering and technical specialties]. *Visnyk Universytetu imeni Alfreda Nobelia Seriiia : Filolohichni nauky*. 2022. № 1 (23). Pp. 175–184.

12. Kukharchyshyn M. Rerezentatsiia terminoleksyky, utvorenoi sposobom semantychnoi deryvatsii v chuzhomovni avdytorii [Representation of the Terminology Formed by the Metod of Semantic Derivation in a Foreign Language Classroom]. *Theory and Practice of Teaching Ukrainian as a Foreign Language*. 2022. Vol. 16. Pp. 92–100.

13. Mentynska I. B. Suchasnyi stan ta perspektyvy onlain-leksykohrafi kompiuternoi haluzi [Current status and prospects of online lexicography in the computer industry]. *Visnyk Universytetu imeni Alfreda Nobelia. Seriiia : Filolohichni nauky*. 2022. № 2 (24). P. 201–213.

14. Nikovskyi A. Ukrainsko-rosiiskyi slovnyk [Ukrainian-Russian dictionary]. Kyiv : Vydavnychi dim Dmytra Buraho, 2018. XII. 864 p. Reprint z vydannia 1926 r.

15. Panko T. I., Kochan I. M., Masiuk H. P. Ukrainske terminoznavstvo Ukrainian terminology. Lviv : Svit, 1994. 216 p.

16. Teoriia termina: konkretyzatsiia leksyko-semantychnykh paradyhm : monohrafiia [Term theory: specification of lexical-semantic paradigms: monograph] / Z. Y. Kunch ta in. Lviv : Halyska vydavnycha spilka, 2018. 180 p.

17. Terminolohichna aktualizatsiia ukrainskoi movnoi diisnosti : **monohrafiia** [Terminological actualization of the Ukrainian linguistic reality: monograph] / I. D. Farion ta in. Lviv : Halyska Vydavnycha Spilka, 2020. 232 p.

18. Khibeba N. V. Prezentatsiia yak sposib vyvchennia ekonomichnoi terminoleksyky na zanniatiakh z ukrainskoi movy yak inozemnoi [Presentation as a method of studying economic terminology in classes on Ukrainian as a foreign language]. *Theory and Practice of Teaching Ukrainian as a Foreign Language*. 2017. Vol. 13. Pp. 228–239.

19. Ainslie M. A., Halvorsen M. B., Robinson S. P. A Terminology Standard for Underwater Acoustics and the Benefits of International Standardization. *IEEE Journal of Oceanic Engineering*. 2022. Vol. 47, № 1. Pp. 179–200.

20. Becker B. A. The Roles of Computing Terminology in Non-Computing Disciplines. *Proceedings of the 26th ACM Conference on Innovation and Technology in Computer Science Education* (June 2021). 2021. Vol. 2. P. 659.

21. Development of concept of terminological online assistant for electric power engineering specialists / Z. Kunch, L. Kharchuk, Y. Syerov, S. Fedushko. *Proceedings of the 12th International Scientific and Technical Conference on Computer Sciences and Information Technologies* (CSIT 2017). 2017. Vol. 1. Pp. 83–86.

22. Keinänen S. A metalinguistic analysis of the terminology of evidential categories: Experiential, conjecture or deduced? *Folia Linguistica*. 2021. Vol. 55. № 2. Pp. 47–587.

23. Lexical Norms in Business, Informal and Internet Communication / Z. Kunch, O. Mykytyuk, L. Kharchuk, M. Hnatyuk. In: *Developments in Information and Knowledge Management Systems for Business Applications. Studies in Systems, Decision and Control* / N. Kryvinska, M. Greguš, S. Fedushko (eds). 2023. Vol. 466. Pp. 99–120. Springer, Cham.

DEVELOPMENT OF TERMINOLOGICAL COMPETENCE OF STUDENTS MAJORING IN APPLIED LINGUISTICS

Olena Levchenko

*Lviv Polytechnic National University
Department of Applied Linguistics
12 Bandery St., 79013, Lviv, Ukraine
phone: 067 966 41 09
e-mail: olena.p.levchenko@lpnu.ua
<http://orcid.org/0000-0002-7395-3772>*

The paper outlines the paradigm for developing terminological competence of students majoring in Applied Linguistics. In the course of research, the following tasks have been performed in order to achieve the purpose: the most important components of terminological competence of students majoring in Applied Linguistics are identified; the problematic issues related to the formation of each of the essential components of terminological competence are highlighted; the methodology for developing terminological competence in language classes is analyzed. Therefore, the development of terminological competence of higher education students is revealed to be a complex work covering a wide range of educational activities, which comprise general education and professionally-oriented subjects, as well as optional ones. The most important components of the students' terminological competence are as follows: studying the basic theoretical foundations of the theory of terminology and historical stages of formation of terminological systems; mastering the most important principles of term formation and standardization of terminology; developing sustainable skills and abilities in normative application of terminology in professional communication. The paper outlines a number of problematic issues related to the formation of each of these components of terminological competence, such as the ratio of borrowed and native elements in the terminological system, excessive involvement of anglicisms in Ukrainian terminological systems, functioning of terminological units formed in violation of terminological consistency in modern professional speaking, and also the presence of outdated forms, orthographic errors or spelling mistakes in modern electronic lexicographical papers which disorient native speakers, etc. Methodological recommendations for the development of students' terminological competence in language classes are formulated in accordance with each of the proposed components, e.g., panel discussions, conference classes, presentation of students' own collections with examples in accordance with the topic assigned, preparation and presentation of creative works with the use of certain linguistic tools, research papers, game methods, etc.

Key words: term, terminology, Applied Linguistics, terminological competence, terminology, termination, determination.

*Стаття надійшла до редакції 26.04.2023
доопрацьована 04.05.2023
прийнята до друку 10.05.2023*